

JOHN MAYNARD KEYNESS V LESOCH MURÁNSKEJ PLANINY: AKÝ JE EKONOMICKÝ EFEKT VÝDAVKOV NA ZALESŇOVANIE?

Ján Holécy – Blanka Giertliová – Daniel Halaj – Rastislav Šulek

FINANCOVANIE 2021 LESY – DREVO

Zvolen 25. 11. 2021

OBSAH

- 1. Cieľ ekonomickej analýzy**
- 2. Hodnotené varianty novej zonácie využívania lesov Muránskej planiny**
- 3. Výdavky na zalesňovanie po ťažbe v projektoch jednotlivých variantov**
- 4. Formulácia základného multiplikátora**
- 4. Bodový odhad hodnoty základného multiplikátora**
- 5. Výsledky a diskusia**

Cieľ ekonomickej analýzy:

Vyhodnotiť národohospodársky efekt kapitálových výdavkov na zalesňovanie pomocou základného multiplikátora na príklade variantov obmedzenia hospodárenia v lesoch Národného parku Muránska planina.

Hodnotené varianty novej zonácie využívania lesov Muránskej planiny

Variant 1: Bežné hospodárenie podľa súčasnej zonácie využívania lesných ekosystémov

Variant 2: A, B1, B2, C

Variant 3: A, B1 s hlucháňom, B2 s hlucháňom, C s hlucháňom

A – úplné obmedzenie hospodárenia

B1 – hospodárenie s obmedzeným zásahom 1 x za 10 rokov

B2 – hospodárenie s obmedzeným zásahom za 1 x za 30 rokov

C – hospodárenie s obmedzeným zásahom 2 x za 10 rokov

Výdavky na zalesňovanie po ťažbe v jednotlivých variantoch projektu

TABUĽKA 1: Plochy jednotlivých výkonov v zakladaní lesa a starostlivosti nové lesné porasty

Zóna	Decénium	Zalesňovanie	Burina	Ochrana pred zverou	Prerezávky	Čistky	Lúpanie	Spolu
		(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)
A	1							
	2							
	3							
B1	1		284,53	176,04	5,34	60,63	2,80	
	2						6,76	
	3						11,11	
B1 hlucháň	1		16,70	0,00	1,87	16,60	11,11	46,28
	2							
	3							
B2	1		1 793,72	1 170,70	114,09	318,30	134,92	
	2				27,65	255,38	89,53	
	3						73,92	
B2 hlucháň	1		45,41	0,00	24,49	63,14	48,48	181,53
	2						11,08	11,08
	3							
C	1		3 367,96	2 179,75	158,79	684,73	175,80	
	2				35,25	464,29	235,29	
	3						86,58	
C hlucháň	1		143,51	0,00	61,30	214,82	120,03	539,66
	2						51,57	51,57
	3							
Bežný režim	1	171,69	8 215,12	4 989,72	340,38	1 693,15	358,22	
	2	34,26	857,94	514,76	100,19	1 097,82	375,91	
	3	33,92	924,61	554,77	110,15	65,30	212,45	

TABUĽKA 2: Priemerné úplné vlastné náklady jednotlivých činností umelej obnovy lesa

PESTOVNÉ ČINNOSTI	Zalesňovanie	Burina	Ochrana pred zverou	Prerezávky	Čistky	Lúpanie	Ostatná činnosť
	(EUR . ha ⁻¹)	(EUR . ha ⁻¹)	(EUR . ha ⁻¹)	(EUR . ha ⁻¹)	(EUR . ha ⁻¹)	(EUR . ha ⁻¹)	(EUR . ha ⁻¹)
PRIAME NÁKLADY	965,87	150,42	75,24	142,66	155,74	112,28	24,29
RÉŽIA (41,5 %)	397,46	61,90	30,96	58,70	64,09	46,20	10,00
VLASTNÉ NÁKLADY	1 363,33	212,32	106,20	201,36	219,83	158,48	34,29

TABUĽKA 3: Náklady jednotlivých výkonov v zakladaní lesa a starostlivosti o nové lesné porasty

Zóna	Decénium	Zalesňovanie	Burina	Ochrana pred zverou	Prerezávky	Čistky	Lúpanie	Ostatná činnosť
		(EUR)	(EUR)	(EUR)	(EUR)	(EUR)	(EUR)	(EUR)
A	1							
	2							
	3							
B1	1		60 410	18 696	1 076	13 327	443	
	2						1 071	
	3						1 761	
B1 hlucháň	1		3 546		376	3 650	1 761	1 587
	2							
	3							
B2	1		380 839	124 330	22 973	69 970	21 383	
	2				5 569	56 140	14 190	
	3						11 714	
B2 hlucháň	1		9 642		4 932	13 880	7 684	6 224
	2						1 756	380
	3							
C	1		715 078	231 492	31 975	150 523	27 861	
	2				7 098	102 063	37 289	
	3						13 722	
C hlucháň	1		30 470		12 344	47 224	19 022	18 503
	2						8 173	1 768
	3							
Bežný režim	1	234 064	1 744 217	529 914	68 541	372 201	56 772	
	2	46 711	182 155	54 668	20 175	241 330	59 575	
	3	46 250	196 311	58 917	22 180	14 355	33 669	

TABUĽKA 4: Celkové očakávané nominálne výdavky na zalesňovanie v jednotlivých decéniách projektu

Roky	Výdavky A	Výdavky B1	Výdavky B1 hlucháň	Výdavky B2	Výdavky B2 hlucháň	Výdavky C	Výdavky C hlucháň	Výdavky Bežný režim
(t)	(EUR)	(EUR)	(EUR)	(EUR)	(EUR)	(EUR)	(EUR)	(EUR)
10	0	93 953	10 919	619 495	42 362	1 156 930	127 563	3 005 708
20	0	1 071	0	75 899	2 136	146 450	9 941	604 615
30	0	1 761	0	11 714	0	13 722	0	371 683

Uvedené hodnoty predstavujú časové rady výdavkov na obnovu lesa vo všetkých navrhovaných zónach. Z týchto časových radov sa zostavili Varianty 1 – 3 projektu novej zonácie podľa meniacich sa stupňov ochrany.

TABUĽKA 5: Časové rady výdavkov ako KAPITÁLOVÉ INVESTÍCIE do zalesňovanie v jednotlivých variantoch zmeny zonácie využívania plochy parku

Roky	Variant 1	Variant 2	Variant 3
(t)	(EUR)	(EUR)	(EUR)
10	3 005 708	1 870 377	180 844
20	604 615	223 419	12 077
30	371 683	27 197	0

Formulácia základného multiplikátora

Použitý postup vychádza z Keynesovho dynamického modelu rovnovážneho dôchodku (Y_0) a investičných výdavkov (I) v hospodárstve, tak ako ho vysvetľujú Felderer a Homburg (1995):

$$Y_0 = \frac{1}{1 - C'} \cdot (C_{aut} + I) \quad (1)$$

(C') - hraničný sklon obyvateľstva k spotrebe

(C_{aut}) - hypotetická autonómna spotreba obyvateľstva v daných podmienkach

Model (1) vychádza zo skutočnosti, že existuje len jeden reálny dôchodok (Y_0) ktorý tejto národohospodárskej podmienke vyhovuje.

Informáciu o tom, akú zmenu reálneho dôchodku (Y_0) vyvolá bezprostredná zmena v investičnom dopyte (I) poskytuje hodnota prvej derivácie funkcie rovnováhy (1):

$$Y_0 = \frac{1}{1-c'} \cdot (C_{aut} + I) \Big| \frac{d}{dI} \quad (2)$$

Táto matematická operácia vedie k nasledovnému výsledku:

$$\frac{d Y_0}{d I} = \frac{1}{1 - c'} \quad (3)$$

Konštanta (3) je hodnotou základného multiplikátora (M):

$$M = \frac{1}{1 - c'} \quad (4)$$

Interpretácia (M)

Multiplikátor (M) informuje o tom, ako reaguje reálny dôchodok (Y_0) na zmenu dopytu po investíciách (I) v daných podmienkach. Každé dodatočné 1 EUR kapitálových investícií zvyšuje reálny dôchodok o (M) jednotiek.

Bodový odhad (M)

Na základe údajov o dôchodku obyvateľstva $Y(t)$ a jeho spotrebe $C(t)$ v jednotlivých rokoch (t) sledovaného obdobia sme počítali hodnoty hraničného sklonu k spotrebe $C'(t)$ v závislosti na $Y(t)$ nasledovne:

$$C'(t) = \frac{C(t) - C(t-1)}{Y(t) - Y(t-1)} \quad (5)$$

Podobne boli z pozorovaných hodnôt úspor obyvateľstva $S(t)$ vypočítané aj zodpovedajúce hodnoty časového radu hraničných sklonov k úsporám $S'(t)$:

$$S'(t) = \frac{S(t) - S(t - 1)}{Y(t) - Y(t - 1)} \quad (6)$$

Derivácia súčtu je rovná súčtu derivácií. Z pozorovaných vzoriek údajov $C'(t)$ a $S'(t)$ sa vypočítali bodové odhady ich aritmetických priemerov ($\bar{C}'$) a ($\bar{S}'$) pri dĺžke sledovaného obdobia (n) = 10 rokov:

$$\bar{C}' = \frac{\sum_{t=1}^n C'(t)}{n} \quad \text{a} \quad \bar{S}' = \frac{\sum_{t=1}^n S'(t)}{n} \quad (7)$$

Bodový odhad priemernej hodnoty základného multiplikátora ($\bar{M}$):

$$\bar{M} = \frac{1}{1 - \bar{C}'} \quad (8)$$

Kontrola správnosti a presnosti výpočtu multiplikátora ($\bar{M}$) :

$$(C') + (S') = 1$$

(9)

TABUĽKA 6: Nominálne ukazovatele pozorované v štruktúre HDP Slovenska

OBDOBIE	DÔCHODOK	SPOTREBA	ÚSPORY	HRANIČNÝ SKLON	HRANIČNÝ SKLON
(roky)	(mil. EUR)	(mil. EUR)	(mil. EUR)	K SPOTREBE	K ÚSPORÁM
(t)	(Y)	(C)	(S)	(C´)	(S´)
2009	51 211,75	51 753,98	-541,83		
2010	54 821,26	53 328,74	1 493,77	0,436280825	0,563954664
2011	56 892,59	54 265,79	2 628,57	0,452390493	0,547860553
2012	55 466,19	51 365,63	4 102,83	2,033202468	-1,033553001
2013	55 872,74	51 262,54	4 612,25	-0,253572746	1,253031607
2014	58 511,85	53 338,20	5 174,87	0,786499994	0,213185506
2015	62 017,01	56 782,91	5 236,57	0,982753997	0,017602620
2016	64 836,22	61 718,58	3 119,40	1,750728041	-0,750979884
2017	68 598,16	64 627,55	3 971,46	0,773263263	0,226494840
2018	72 567,61	67 375,24	5 192,69	0,692209248	0,307657232
2019	77 805,89	73 486,18	4 320,05	1,166592851	-0,166589033
AP				0,882320239	0,117866511
SÚČET AP					0,999901354
CHYBA				 ε = 0,000098646	

TABUĽKA 7: Korekcia odhadu hodnoty ($\bar{M}$) o vplyv inflácie

ROKY	2009	2010	2011	2012	2013	2014
CPI (%) = f	1,6	1,0	3,9	3,6	1,4	-0,1
(1 + f)	1,016	1,01	1,039	1,036	1,014	0,999
Deflátoary	1,152512	1,134362	1,123131	1,080973	1,043410	1,029004
ROKY	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CPI (%) = f	-0,3	-0,5	1,3	2,5	2,7	1,9
(1 + f)	0,997	0,995	1,013	1,025	1,027	1,019
Deflátoary	1,030034	1,033133	1,038325	1,025000		

TABUĽKA 8: Reálne ukazovatele pozorované v štruktúre HDP Slovenska (ceny 2019)

OBDOBIE	DÔCHODOK	SPOTREBA	ÚSPORY	HRANIČNÝ SKLON	HRANIČNÝ SKLON
(roky)	(mil. EUR)	(mil. EUR)	(mil. EUR)	K SPOTREBE	K ÚSPORÁM
(t)	(Y)	(C)	(S)	(C´)	(S´)
2009	59 022,15	59 647,07	-624,47		
2010	62 187,15	60 494,10	1 694,48	0,267621387	0,732680965
2011	63 897,81	60 947,57	2 952,23	0,265089612	0,735243587
2012	59 957,44	55 524,85	4 435,05	1,376196274	-0,376314503
2013	58 298,18	53 487,85	4 812,47	1,227652097	-0,227462363
2014	60 208,92	54 885,22	5 324,96	0,731321317	0,268216243
2015	63 879,63	58 488,33	5 393,85	0,981585384	0,018765721
2016	66 984,46	63 763,52	3 222,76	1,699026700	-0,699260487
2017	71 227,18	67 104,40	4 123,67	0,787436990	0,212342458
2018	74 381,80	69 059,62	5 322,51	0,619796606	0,380027596
2019	77 805,89	73 486,18	4 320,05	1,292769560	-0,292766056
AP				0,924849593	0,075147316
SÚČET AP					0,999996909
CHYBA				 ε =	0,000003091

TABUĽKA 9: Vyhodnotenie vplyvu inflácie na úroveň priemerov marginálnych veličín ($\bar{C}$) a ($\bar{S}$) a presnosť odhadov hodnôt priemeru multiplikátora ($\bar{M}$).

VELIČINY	SYMBOLY	NOMINÁLNE	REÁLNE	ROZDIEL (%)
Hraničný sklon k spotrebe	($\bar{C}$)	0,882034843	0,924849593	4,85
Hraničný sklon k úsporám	($\bar{S}$)	0,117866511	0,075147316	-36,24
Absolútna chyba výpočtu	ε	0,000098646	0,000003091	-96,87
Hodnota multiplikátora	($\bar{M}$)	8,477079408	13,306647759	56,97

Výsledky a diskusia

TABUĽKA 10: Vyhodnotenie možných ekonomických strát jednotlivých variantov zmeny súčasnej zonácie

Roky	Diskontné faktory	Variant 1	Variant 2	Variant 3
(t)	(p = 0,0104)	(EUR)	(EUR)	(EUR)
10	0,949583834	3 005 708	1 870 377	180 844
20	0,856248723	604 615	223 419	12 077
30	0,772087571	371 683	27 197	0
<i>ČSH(p)</i>		3 743 557	1 988 381	182 067
<i>REČSH(p)</i>		170 824	90 733	8 308
<i>AN(V)</i>		170 824	170 824	170 824
<i>EZ(V)/ES(V)</i>		0	-80 091	-162 516
<i>EZ_M(V)/ES_M(V)</i>		0	-1 066 973	-2 165 034

***EZ_M(V)* a *ES_M(V)* informujú o ($\bar{M}$) násobnom dopade variantov (*V*) na dôchodok obyvateľstva.**

$$(\bar{M}) = 13,321\,948\,354$$

Poznámka:

Tak ako prírastok kapitálových investícií v hospodárstve reálny dôchodok obyvateľstva mierou (M) podstatne zvyšuje, tak pri úbytku dopytu po investíciách sa reálny dôchodok obyvateľstva rovnakou mierou (M) drasticky znižuje.

Pod'akovanie:

„Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-19-0612.“

ĎAKUJEM VÁM ZA POZORNOST !

